

ΘΕΜΑ 13^ο
(ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΤΑΟΥΣ, 152-154)

- ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, νόμοις καὶ ψηφίσμασιν διοικεῖται. εἰ δὴ τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται; ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν ἐστι νόμον προσαγορεύειν, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῶν ἐσχάτων νομίζω, οὐχ ὅτι τοῦτον μόνον τὸν νόμον
- 5 ἔθηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δείκνυσι καὶ περὶ δικαστηρίων καταλύσεως καὶ περὶ τῶν φευγόντων καθόδου καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τί γὰρ κωλύει, ὧ ἄνδρες δικασταί, εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει ὁ τοιοῦτος νόμον τιθείς, ἕτερον φανῆναι ἄλλο τι τῶν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων καταλύοντα νόμῳ καινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκούω δ' ἔγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρα-
- 10 τίαν, παρανόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθισῶν καὶ τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γενομένων. ἴσως μὲν οὖν ἂν τις ὑπολάβοι ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου. ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων πραγμάτων, οὐδ' εἰ μήπω ἂν ἐκφύοι, ἀλλὰ τὸν ἐγχειροῦντα λέγειν ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον δίκην δίδόναι.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **νόμοις καὶ ψηφίσμασιν:** συντάσσονται με το ρ. ως επιρρηματικές του μέσου. **εἰ δὴ τις... λύσει:** υποθετική πρόταση για το πραγματικό με απόδοση το ρ. 'ἔσται'.
- 2 **ψήφῳ:** συντάσσεται με την μτχ. 'κεκριμένα' ως επιρρ. του μέσου - οργάνου. **νόμῳ:** με το ρ. ως επιρρ. του μέσου. **τοῦτον:** αντικείμενο στο 'προσαγορεύειν'. **νόμον:** κατηγορούμενο του αντικ. 'τοῦτον' (προσαγορεύω τοῦτον νόμον = *ονομάζω αὐτόν ἐδῶ νόμο*).
- 3 **προσαγορεύειν:** υποκείμενο στο απρ. ρ. 'δίκαιόν ἐστι'. **ἀνομίαν:** κατηγορ. του αντικειμ. 'τοῦτον'. **τῆς μεγίστης ὀργῆς:** η έναρθρη γενική συντ. με το 'ἄξιος' ως γενική της αξίας. Το ενδιαμέσο επίθετο είναι επιθ. προσδ.
- 4 **τῶν ἐσχάτων:** ενν. 'ποινῶν', η γεν. συντάσσεται με το ενν. 'ἄξιον εἶναι'. **οὐχ ὅτι...ἔθηκεν:** δευτερ. αιτιολογική πρόταση στην οποίαν ο ειδικός σύνδεσμος 'ὅτι' λειτουργεῖ αιτιολογικά.
- 5 **ὅτι...δείκνυσι:** ὁ.π. **τοῖς ἄλλοις:** 'στοὺς υπόλοιπους πολῖτες', αντικείμενο στο ρ. **περὶ δικαστηρίων καταλύσεως:** ο εμπρόθετος εἶναι της αναφοράς, ενώ η ενδιαμέση γενική συντάσσεται με το ουσιαστικό ως ονοματικός προσδιορισμός, γενική αντικειμενική.
- 6 **περὶ τῶν φευγόντων καθόδου:** ομοίως κι ἐδῶ ο εμπρόθετος εἶναι της αναφοράς, ὅμως η ενδιαμέση γενική εἶναι γενική υποκειμενική στο ουσιαστικό, 'οἱ φεύγοντες κατέρχονται' = *οι ἐξόριστοι ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴν*

- εξορία'. **τί:** υποκείμενο στο 'κωλύει', κύρια πρόταση, ευθεία ερώτηση, απόδοση στην ακόλουθη υποθετική πρόταση.
- 7 **εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει:** υποθετική πρόταση με απόδοση την προηγούμενη πρόταση, ευθύς υποθετικός λόγος του πραγματικού. Το ρ. 'ἀπαλλάξει' εδώ χρησιμοποιείται ως αμετάβατο, αν και ενεργητικό, με την σημασία του «γλιτώνω την τιμωρία». **ὁ...τιθείς:** έναρθρη μετοχή ως παράθεση στο 'οὗτος'. **τοιοῦτον νόμον:** η αντωνυμία είναι επιθετικός προσδιορισμός και το ουσιαστικό είναι αντικ. στην μτχ. **ἕτερον:** αιτιατική αρσενικού ενικού αριθμού, υποκείμενο στο ακόλουθο απαρέμφ.
- 8 **φανῆναι:** συντάσσεται με το 'κωλύει' ως επιρρ. συμπερασματικό απαρέμφ. **ἄλλο:** επιθετικός προσδ. στο 'τι' **τι:** αντικείμενο στην μτχ. 'καταλύοντα'. **τῶν...ἰσχυροτάτων:** συντάσσεται με το 'τι' ως γενική διαιρετική. **τῆς πόλεως:** έχει δυο συντακτικές θέσεις, είναι γενική κτητική στο 'ἰσχυροτάτων', αλλά και σε θέση επιθετικού προσδιορισμού, αφού είναι ανάμεσα σε ἄρθρο και ὄνομα. **καταλύοντα:** συνημμένη μτχ. από το 'ἕτερον', κατηγορηματική μτχ.. **νόμῳ:** συντάσσεται με την μτχ. ως δοτική επιρρηματική του οργάνου. **καινῷ:** 'ο οποίος να είναι καινούργιος', κι όχι 'ο οποίος είναι καινούργιος', κατηγορηματικός προσδ. **οὐδέν:** υποκείμενο στο ενν. 'κωλύει'.
- 9 **τὸ πρότερον:** αιτιατική επιρρ. του χρόνου. **καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν:** το απαρέμφατο είναι αντικ. στο ρ. και το ουσιαστικό είναι υποκείμενό του.
- 10 **παρὰ νόμων:** επιθ. προσδ. **πρῶτον:** επίρρημα χρονικό. **γραφῶν καταλυθειςῶν:** γενική απόλυτη. χρονική μτχ. **τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γενομένων:** επίσης γενική απόλυτη. Το ενδιάμεσο επίθετο είναι κατηγορ.
- 11 **οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων:** απόλυτη μτχ., επιρρ. εναντιωματική.
- 12 **τοῦ δήμου:** γενική υποκειμενική στο 'καταλύσεως'. **σπέρμα:** 'ο σπόρος', αντικείμενο στο 'καταβάλλειν'.
- 13 **οὐδένα:** ενν. 'ἄνδρα', υποκείμενο στο απαρέμφατο 'καταβάλλειν'. **τοιούτων πραγμάτων:** η αντωνυμία είναι επιθ. προσδ. Το ουσιαστικό συντάσσεται με το 'σπέρμα' ως γενική αντικειμενική. **οὐδ' εἰ μήπω ἂν ἐκφύοι:** εναντιωματική πρόταση με δυνητική ευκτική για το δυνατόν στο παρόν και μέλλον, 'έστω κι αν για την ώρα δεν είναι δυνατόν να φυτρώσει'. **ἀλλὰ:** ενν. πάλι το ρ. 'δεῖ'.
- 14 **τὸν ἐγχειροῦντα:** έναρθρη μτχ., υποκείμενο στα 'λέγειν ~ ποιεῖν'. **τι:** σύστοιχο αντικ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η πόλη μας, δικαστές, κυβερνάται με νόμους και ψηφίσματα. Κι αν κάποιος ακυρώσει αυτά που έχουμε αποφασίσει με ψηφοφορίες και νόμους, ποιο θα είναι το αποτέλεσμα; Ή πώς είναι σωστό να αποκαλούμε αυτό εδώ το πράγμα ως νόμο, και όχι ως μία παρατυπία; Ή πώς δεν αξίζει τον μεγαλύτερο θυμό σας ένας τέτοιος εισηγητής νόμου; Εγώ τουλάχιστον θεωρώ ότι αξίζει την πιο αυστηρή ποινή, όχι διότι μόνο αυτόν εδώ τον νόμο εισηγήθηκε, αλλά διότι και στους άλλους πολίτες δείχνει τον δρόμο και για την κατάργηση των δικαστηρίων και για την επάνοδο των εξορίστων και για άλλα ακόμη πιο φοβερά πράγματα. Τι εμποδίζει, δικαστές, αν γλιτώσει όντας ικανοποιημένος αυτός ο οποίος εισηγήθηκε ένα τέτοιο νόμο, ώστε να παρουσιαστεί ένα επόμενος να καταργεί ένα θεσμό από τους πιο ισχυρούς της πόλης με ένα νέο νόμο; Εγώ τουλάχιστον νομίζω τίποτε. Διότι πληροφορούμε ότι και στο παρελθόν έτσι ακριβώς καταργήθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα, όταν καταργήθηκαν οι καταγγελίες εναντίον παράνομων νόμων, και όταν τα δικαστήρια έχασαν το κύρος τους. Ίσως όμως κάποιος να θεωρήσει ότι αναφέρομαι στην κατάργηση της δημοκρατίας παρά το γεγονός ότι οι περιστάσεις οι τότε με τις τωρινές δεν είναι όμοιες. Όμως ούτε καν ένα σπόρο δεν πρέπει να ρίχνουμε στην πόλη, δικαστές, τέτοιων φαινομένων, έστω κι αν δεν είναι δυνατόν να καρποφορήσει, αλλά πρέπει αυτός ο οποίος επιχειρεί να λέει ή να κάνει κάτι τέτοιο να τιμωρείται.